

Zagreb, 30. lipnja 2016.

Priopćenje o nastavku primjene stope protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala za Republiku Hrvatsku za treće tromjesečje 2017.

Hrvatska narodna banka u skladu s člankom 123. Zakona o kreditnim institucijama ("Narodne novine", br. 159/2013., 19/2015. i 102/2015.) objavljuje da će se Odluka o stopi protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala ("Narodne novine", br. 9/2015.), kojom je određena stopa protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala od 0%, primjenjivati i u trećem tromjesečju 2017.

Odlukom o stopi protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala ("Narodne novine", br. 9/2015.) omogućena je upotreba instrumenta kojim se može djelovati u slučaju potrebe za obuzdavanjem prekomjernoga kreditnog rasta, a riječ je o varijabilnom zahtjevu za kapital koji ovisi o cikličkoj komponenti relativnog jaza zaduženosti privatnog sektora (omjeru kredita odobrenih stanovništvu i poduzećima i agregatnog dohotka)¹. S obzirom na slabu kreditnu aktivnost navedenom je Odlukom određena stopa protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala od 0% s datumom primjene od 1. siječnja 2016. Na temelju recentne analitičke ocjene evolucije sistemskih rizika cikličke prirode HNB objavljuje da zadržava istu visinu stope od 0%, koja će se primjenjivati u trećem tromjesečju 2017., odnosno od 1. srpnja 2017. U skladu s člancima 119., 123. i 380. Zakona o kreditnim institucijama objavljuju se relevantne informacije:

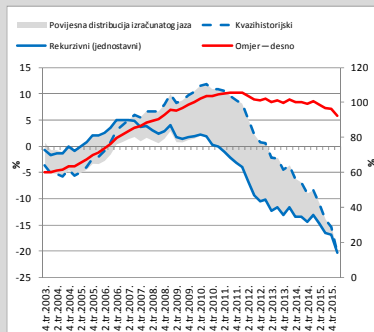
a) Blagi rast ukupne ekonomske aktivnosti ostvaren u 2015. obilježio je kraj višegodišnjega recesijskog razdoblja, a gospodarski se oporavak nastavio i u prvom tromjesečju 2016. Pozitivna kretanja odrazila su se također na dobre poslovne rezultate nefinancijskih poduzeća u 2015. te rast dohodaka i zaposlenosti sektora kućanstava, a isti se trend nastavio i početkom ove godine. Spomenuti pozitivni makroekonomski signali te daljnje ublažavanje kreditnih standarda banaka blago su stimulirali kreditnu potražnju pa je u prvom tromjesečju 2016. poraslo efektivno kreditiranje privatnoga nefinancijskog sektora (izraženo u transakcijama s kreditnim institucijama). Međutim, unatoč tome nominalno se razduživanje sektora kućanstava i nefinancijskih poduzeća nastavilo. Tome su znatnim dijelom pridonijeli otpisi odnosno prodaje neprihodonosnih plasmana banaka te aprecijacija tečaja kune tijekom 2016. pa se nominalni iznos obveza nefinancijskih poduzeća iz privatnog i javnog sektora prema domaćim i inozemnim vjerovnicima krajem prošle te početkom ove godine nastavio smanjivati. U istom su razdoblju kućanstva također nominalno smanjila svoj dug, a na što je značajan utjecaj imala i zakonska konverzija kredita nominiranih u švicarskim francima. Nominalno smanjenje duga privatnoga nefinancijskog sektora i rast agregatnog dohotka rezultirali su daljnjim smanjivanjem standardiziranog omjera kredita i BDP-a početkom 2016., te se on spustio na najniže razine od početka krize (u prvom tromjesečju 2016. iznosio je 92,5%). Jaz

¹ Detaljnija metodološka objašnjenja vidi u Okviru 4. Financijski ciklus i kalibracija protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala, Financijska stabilnost br. 13, srpanj 2014.

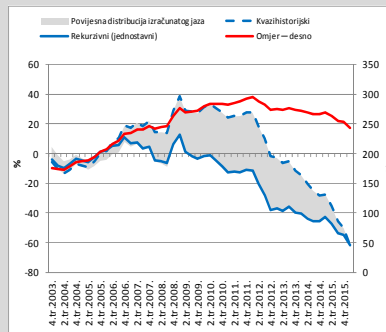
zaduženosti izračunat na temelju toga standardiziranog omjera kredita i BDP-a u prvom je tromjesečju 2016. bio još uvijek negativan (-20,4%), što i dalje jasno upućuje na činjenicu da trenutačno ne postoje rizici od prekomjernoga kreditiranja koji bi imali sistemske posljedice u funkcioniranju financijskih tržišta. Referentni pokazatelj potrebne visine zaštitnog sloja procijenjen za prvo tromjesečje 2016. godine tako iznosi 0%. To potvrđuju i specifični pokazatelji relativne zaduženosti (zasnovani na užoj definiciji kredita, koja obuhvaća samo potraživanja domaćih kreditnih institucija, stavljenih u odnos prema tromjesečnom, sezonski prilagođenom, BDP-u), slike 1. i 2.

Slika 1. Pokazatelji relativne zaduženosti (omjer kredita i bruto domaćeg proizvoda) i kratkoročni jaz (relativno odstupanje omjera od njegova dugoročnog trenda)*

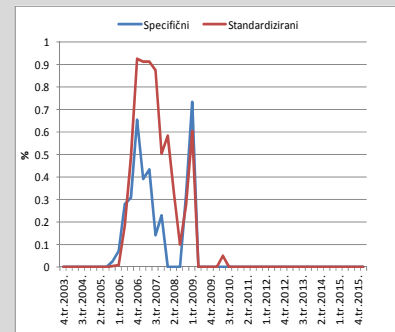
1.a Standardizirani pokazatelj

1.b Specifični pokazatelj

Slika 2. Referentni pokazatelj visine zaštitnog sloja

* Izračuni svih relevantnih omjera i kratkoročnog jaza napravljeni su na uzorku od 2000. godine. Kvazihistorijski jaz izračunava se na cijelom uzorku, a rekursivni jaz na desnostranom pomičnom uzorku (raspoloživih podataka u svakom tromjesečju), pri čemu su posljednja opažanja uvijek ista za oba pokazatelja jaza. Povijesne serije referentnih pokazatelja visine zaštitnog sloja prikazane su kao funkcija kratkoročnog (rekursivnog) jaza.

Izvori: DZS (izvorne serije nominalnog BDP-a, sezonski prilagođene u HNB-u); HNB (tablice D1, D5 i H15 za vremenske serije kredita); vremenske serije podložne su revidiranju i dostupne na internetskim stranicama HNB-a.

b) HNB će u skladu sa svojom makrobonitetnom politikom, a slijedeći i preporuke ESRB-a², redovito pratiti razvoj mogućih neravnotežnih odnosa u financiranju potreba privatnog sektora te na tromjesečnoj razini objavljivati referentne pokazatelje, odnosno stope protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala. U tome će se oslanjati i na sve druge relevantne informacije i indikatore koji bi upućivali na rizike prekomjernoga kreditiranja kao što su kretanje cijena na pojedinim tržištima, manjak na tekućem računu platne bilance, dinamika plasmana i monetarnih agregata i drugo, što je dostupno na mrežnim stranicama: <http://www.hnb.hr/analize-i-publikacije/redovne-publikacije/bilten>.

² To se prije svega odnosi na Preporuke Europskog odbora za sistemske rizike od 18. lipnja 2014. o smjernicama za utvrđivanje stopa protucikličkoga zaštitnog sloja (ESRB/2014/1), *Recommendation of the European Systemic Risk Board of 4 April 2013 on intermediate objectives and instruments of macro-prudential policy* (ESRB/2013/1) – trenutačno dostupno samo na engleskom jeziku i *Recommendation of the European Systemic Risk Board of 21 September 2011 on lending in foreign currencies* (ESRB/2011/1) – trenutačno dostupno samo na engleskom jeziku.